

ปัจจัยในการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย
 ที่อยู่ในช่วงการรักษาแบบประคับประคอง ด้วยการรักษาด้วยเครื่องไตเทียมผ่านทางอเส้นเลือด ณ
 ศูนย์ไตเทียมสหคลินิก มูลนิธิจำลอง ศรีเมือง

Factors for Retirement Saving Plan for Chronic Kidney Diseases Patient, Chamlong Srimuang
 Hemodialysis Center

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างของข้อมูลลักษณะประชากรเพศ, อายุ, อาชีพ, สถานภาพสมรส, รายได้ และแรงจูงใจในการออมเพื่อวัยเกษียณอายุ ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ประชากรของผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ที่อยู่ในช่วงการรักษาแบบประคับประคอง ด้วยการรักษาด้วยเครื่องไตเทียมผ่านทางอเส้นเลือด ณ ศูนย์ไตเทียมสหคลินิก มูลนิธิจำลอง ศรีเมือง

ผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยสูตร Taro Yamane สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ทางสถิติเชิงอนุมานโดยใช้การสถิติทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (T-Test) และทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อพิสูจน์ความแตกต่างของตัวแปรและจะทำการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (Multiple Comparisons) ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheff

ABSTRACT

This study aims to study the differences in demographic characteristics, gender, age, occupation, marital status, income, and savings incentives for retirement.

The samples used in this study were the population of patients with end-stage chronic renal failure who were in the palliative care phase. With dialysis therapy through the blood vessels at Saha Clinic Kidney Center. The Study defines a sample size of 30 people by taro yamane formula. Inference statistical analysis

using T-Test statistics and one-way ANOVA tests to prove variable differences
and perform multiple comparisons with Scheffe methods.

บทนำ

ปัจจุบันประชากรไทยกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และกำลังเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ” ดังนั้นมนุษย์ทุกคนย่อมอยากมีชีวิตที่มีความสุข มีความมั่งคั่งทางการเงินในอนาคต และมีเงินใช้ในวัยเกษียณ ผู้ที่อยู่ในช่วงวัยทำงาน จึงควรมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องของการวางแผนการเงินที่ดี โดยเฉพาะผู้ที่ทำงานประจำหรือ “มนุษย์เงินเดือน” ที่มีภาระค่าใช้จ่ายทั้งตนเองและครอบครัว รวมไปถึงต้องวางแผนทางการเงิน เพื่อการเกษียณที่หลายคนมักจะมองเห็นเป็นเรื่องไกลตัว แต่ในความเป็นจริงแล้ว มีความสำคัญที่ไม่ควรมองข้าม จึงควรที่จะเริ่มจากการปลูกฝังนิสัยการออมและการใช้เงินอย่างมีเหตุและผล การออมเงินตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ตามความต้องการของแต่ละบุคคล และการจัดสรรรายจ่ายอย่างเหมาะสม จึงจำเป็นอย่างมากในการวางแผนทางการเงิน ผู้ที่อยู่ในช่วงวัยทำงานเป็นวัยที่อาจมีรายได้ลดลงหรืออาจจะไม่มีรายได้ก็ได้ แต่ก็ยังคงมีค่าใช้จ่ายอยู่ หรือต้องดูแลสุขภาพ เมื่อมีความเปลี่ยนแปลงในสถานะทางเศรษฐกิจ การเงิน สังคม และสิ่งแวดล้อมอาจจะเกิดขึ้นได้ ยิ่งต้องมีการวางแผนทางการเงินอย่างมาก การวางแผนทางการเงินจึงเป็นแนวทางที่สำคัญที่จะทำให้สามารถดำเนินไปในแต่ละช่วงเวลาของชีวิตได้ ดังนั้นสามารถสร้างสมการทางการเงินได้ ดังนี้คือ รายได้ - เงินออม = ค่าใช้จ่าย

จากข้อมูลการออมและการลงทุนในประเทศ ปี 2558 – 2560 ของสำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แสดงให้เห็นว่าการออมเบื้องต้นในประเทศไทยมีมูลค่า 5,231,089 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.1 ชะลอตัวจากร้อยละ 13.8 ในปี 2559 ขณะที่การออมสุทธิมีมูลค่า 2,335,400 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.6 ซึ่งเท่ากับการขยายตัวในปีที่ผ่านมา ปัจจัยที่สำคัญมาจากการออมสุทธิของภาครัฐที่ขยายตัวในระดับสูง เนื่องจากรัฐบาลมีการขาดดุลจากการออมในระดับที่ต่ำลง โดยในปีนี้รัฐบาลขาดดุลการออม 75,538 ล้านบาท น้อยกว่าการขาดดุลการออม 148,684 ล้านบาท ในปี 2559 อย่างไรก็ตามการออมสุทธิของรัฐวิสาหกิจชะลอตัวจากปีก่อนหน้า ขณะที่การออมสุทธิภาคเอกชนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 18.9 ชะลอตัวลงจากที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 24.3 ในปี 2559 ทั้งนี้เป็นการชะลอตัวของการออมทั้งในส่วนนิติบุคคลเอกชนและครัวเรือนฯ

สำหรับค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินถาวรในปีนี้มีมูลค่า 2,622,751 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.4 ชะลอตัวลงจากปี 2559 เล็กน้อย

ในปัจจุบันมีเครื่องมือทางการเงินที่หลากหลายประเภทเกิดขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้ที่มีความต้องการออมเงิน โดยการนำเงินออมของตนเองไปลงทุน เพื่อให้ได้ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ ซึ่งนอกจากการออมในรูปแบบของเงินฝาก ที่ออมไว้กับสถาบันการเงินแล้ว อีกหนึ่งทางเลือกนั้น ก็คือการนำเงินออมมาลงทุนในกองทุนรวม ซึ่งเป็นที่นิยมกันอย่างมาก ในปัจจุบันตามหลักการลงทุนที่ว่า “High Risk, High Return” หรือการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงก็ย่อมคาดหวังผลตอบแทนสูง ลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำ ก็ย่อมจะคาดหวังผลตอบแทนที่ต่ำด้วย แต่การที่จะนำเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนต่ำ ความผันผวน เช่น นำเงินฝากไว้กับสถาบันการเงินหรือลงทุนในพันธบัตรในสัดส่วนที่สูงมากๆ และจะให้เงินเพียงพอต่อการเกษียณอายุ โดยที่ไม่ต้องปรับเปลี่ยนการดำรงชีวิตมากนัก การที่เราต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากในการลงทุน ซึ่งยากที่จะเก็บเงินให้ครบตามจำนวนที่ต้องการ ดังนั้นความเป็นจริงแล้วผู้ที่เริ่มการเกษียณอายุนั้นในช่วงแรกๆ อาจจะยังพอมีความสามารถที่จะรับความเสี่ยงในการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความผันผวนสูง หากมีข้อมูลไม่เพียงพอ นั้นจะทำให้บุคคลเหล่านั้นเลือกที่จะลงทุนแต่ในสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนที่ต่ำ ความผันผวนต่ำ

ความสำคัญของปัญหา

การลงทุนที่เกิดขึ้นจากการหมุนเวียนของรายได้และรายจ่ายที่มีมากขึ้นในเศรษฐกิจของประเทศ เมื่อเศรษฐกิจคล่องตัว ก่อให้เกิดการเพิ่มผลผลิต การจ้างงาน ซึ่งการลงทุนนั้นมีความหลากหลายรูปแบบ เช่น บุคคลที่มีรายได้น้อย – ปานกลาง อาจลงทุนในรูปแบบของการออม ซึ่งจะมีความเสี่ยงและผลตอบแทนที่ต่างกัน ในขณะที่เดียวกันก็มีบุคคลบางกลุ่มที่สามารถยอมรับความเสี่ยงได้สูง พร้อมทั้งจะลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความผันผวนสูง เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่สูงขึ้น จะเน้นที่การลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความผันผวนสูงมากจนเกินไป โดยที่ไม่คำนึงถึง ความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และอาจจะส่งผลกระทบต่อเงินเก็บนั้นประสบปัญหาการขาดทุนจากการลงทุนได้ จนไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุตามที่ได้คาดหวังไว้ แต่โดยส่วนใหญ่บุคคลเหล่านั้นอาจยังขาดความรู้ทางวิชาการในการลงทุนจึงทำให้เกิดโอกาสขาดทุนได้ การ

ลงทุนผ่านกองทุนรวมจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ลงทุนรายย่อยสามารถเข้าลงทุนสืบทอดได้ง่ายผ่านทางเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ซึ่งมีความเป็นมืออาชีพ ความรู้ความชำนาญในการบริหารเงินกองทุนให้โดยโครงการกองทุนรวม เกิดขึ้นเมื่อบริษัทได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดการกองทุนรวม ยื่นขอการจัดตั้งต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ เมื่อบริษัทได้จัดตั้งแล้ว จะทำหน้าที่บริหารจัดการการลงทุนตามโครงการจัดการกองทุนรวมโดยออกหน่วยลงทุนของแต่ละโครงการจำหน่ายแก่ประชาชน เพื่อนำเงินจากการจัดจำหน่ายหน่วยลงทุนไปลงทุนตามวัตถุประสงค์และนโยบายลงทุนของแต่ละโครงการที่ตั้งไว้

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ที่อยู่ในช่วงการรักษาแบบประคับประคอง ด้วยการรักษาด้วยเครื่องไตเทียมผ่านทางเส้นเลือด ณ ศูนย์ไตเทียมสหคลินิก มูลนิธิจำลอง ศรีเมือง, ซอยรามคำแหง 39 เป็นการศึกษาที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐเพื่อนำไปเป็นแนวทางมรการส่งเสริม หรือสนับสนุนการออมให้แก่ประชาชนต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ที่อยู่ในช่วงการรักษาแบบประคับประคอง ด้วยการรักษาด้วยเครื่องไตเทียมผ่านทางเส้นเลือด ณ ศูนย์ไตเทียมสหคลินิก มูลนิธิจำลอง ศรีเมือง, ซอยรามคำแหง 39
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วย

สมมติฐานของการวิจัย

1. เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วยแตกต่างกัน
2. อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วยแตกต่างกัน
3. ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วยแตกต่างกัน
4. สถานภาพที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วยแตกต่างกัน
5. อาชีพที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วยแตกต่างกัน
6. รายได้ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วยแตกต่างกัน

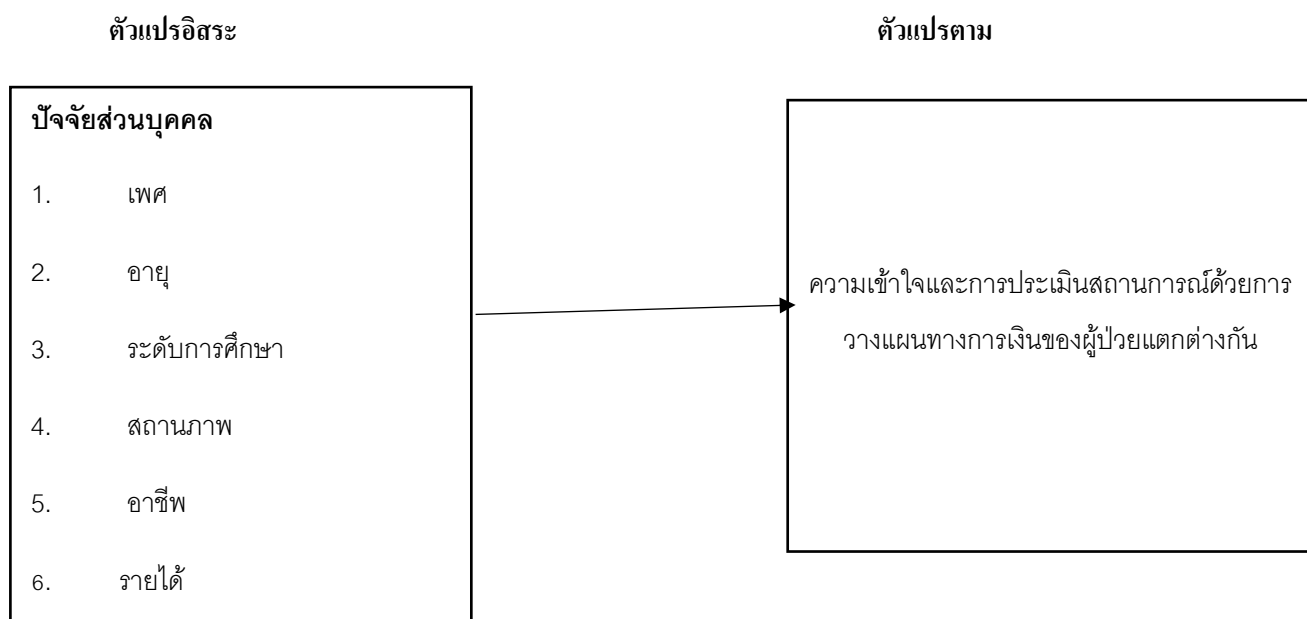
ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัย
การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินการวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมความพร้อมในวัยเกษียณอายุ ผู้ป่วยที่มีช่วงอายุระหว่าง 35 ถึง 60 ปีในช่วงปีพ.ศ. 2563 จำนวน 30 คน
2. ขอบเขตด้านประชากรวิจัย
ผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ที่อยู่ในช่วงการรักษาแบบประคับประคอง ด้วยการรักษาด้วยเครื่องไตเทียมผ่านทางเส้นเลือด
3. ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย
ศูนย์ไตเทียมสหคลินิกมูลนิธิจำลอง ศรีเมือง, ซอยรามคำแหง 39, กรุงเทพฯ
4. ขอบเขตด้านระยะเวลาการวิจัย
ปี 2563

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (independent variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน
2. ตัวแปรตาม (dependent variables) คือ ความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วยแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวางแผนการเงิน หมายถึงการสร้าง ใช้งาน ปรับปรุงและแก้ไขแผนงาน เพื่อความสำเร็จตาม เป้าหมายการเงิน ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ โดยแนวคิดของแผนเน้นถึงเป้าหมาย นับตั้งแต่จุดแรกเริ่มของการวางแผนการลงทุนมากกว่าการใช้เครื่องมือทางการเงินแบบใดแบบ หนึ่งหรือมากกว่านั้น เพื่อแก้ไขปัญหาย่อยเงินบางปัญหาเท่านั้น

ผู้เกษียณอายุ หมายถึงบุคคลที่ต้องหยุดทำงานที่เคยทำอยู่เป็นประจำ เพราะเหตุอายุครบกำหนดที่ หน่วยงานนั้นกำหนดไว้ หรือหยุดทำงานนั้นเพราะร่างกายไม่เหมาะสมด้วยเหตุผลทางวัย

โรคไตวายเรื้อรัง (Chronic Kidney Disease) หมายถึงโรคที่มีภาวะของการเสื่อมการทำงาน ของไตอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลานานเป็นเดือนหรือปีซึ่งโรคส่วนใหญ่จะทำให้ไตเสื่อมลงอย่าง ถาวรไม่สามารถกลับมาทำงานอย่างปกติได้

ไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย หมายถึงสภาวะการทำงานของไตลดลงน้อยกว่า 15% และผลทาง ห้องปฏิบัติการพบว่า BUN และ creatinine ในเลือดสูง ($BUN \geq 60 \text{ mg/dl}$, $creatinine \geq 6 \text{ mg/dl}$ หรือ creatinine clearance น้อยกว่า 15 ซีซีต่อนาที) ร่วมกับโลหิตจางมากขึ้น กลืนแร่ในเลือด ผิดปกติอย่างมากเช่น ระดับโปตัสเซียมสูง ระดับ HCO_3^- ต่ำ ระดับ Phosphate สูง และระดับ calcium ต่ำลง

ไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย หรือภาวะยูเรเมีย (uremia) หมายถึงอาการป่วยที่มีมากขึ้นเช่น เบื่อ อาหาร คลื่นไส้ อาเจียน ลิ้นไม่รับรส น้ำหนักลด ซีด ขาและหน้าบวม หายใจหอบเหนื่อย น้ำท่วม ปอด นอนราบไม่ได้ เยื่อหุ้มหัวใจอักเสบ มือเท้าชาจากเส้นประสาทเสื่อม สมองไม่สั่งการ ชิม ไม่ รู้ตัว ชัก สับสน

การรักษาโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายด้วยวิธีบำบัดทดแทนไต หมายถึงกระบวนการรักษาผู้ป่วยโรค ไตเรื้อรังระยะสุดท้าย เพื่อทดแทนไตที่ไม่สามารถทำงานได้เองตามที่ควรจะเป็น เพื่อช่วยขจัดของ เสียที่ค้างอยู่ในร่างกาย

การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม(Hemodialysis) หมายถึง วิธีการนำเลือดผ่านเข้าเครื่องไตเทียมไป ยังตัวกรองเพื่อฟอกเลือดให้สะอาด โดยใช้ระยะเวลา 4-5 ชั่วโมงต่อครั้งสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง

การฟอกไตทางช่องท้อง (peritoneal dialysis) หมายถึงวิธีการใส่น้ำยาล้างไตเข้าไปทั้งข้างในช่องท้อง โดยอาศัยเยื่อช่องท้องเป็นตัวกลางในการฟอก โดยปฏิบัติวันละสี่รอบต่อเนื่องกันทุกวันหรืออาจใช้เครื่องอัตโนมัติช่วยฟอกทำการเปลี่ยนน้ำยาแทน

การปลูกถ่ายไต (kidney transplantation) หมายถึงการนำไตที่ดีจากผู้บริจาคผ่าตัดใส่ช่องเชิงกรานของผู้รับไต แต่ผู้รับไตต้องรับประทานยากภูมิคุ้มกันตามสมควร โดยผู้ให้ไตแบ่งได้เป็นสองประเภท คือผู้ให้ที่เสียชีวิตแล้วและผู้ให้ที่ยังมีชีวิตซึ่งเป็นญาติสายตรงของผู้ป่วยเช่นพ่อ แม่ พี่ น้องที่มีเนื้อเยื่อที่เข้ากันได้

ศูนย์ไตเทียมสหคลินิก พลตรีจำลอง ศรีเมือง

สหคลินิกพลตรีจำลอง ศรีเมือง(ภายใต้มูลนิธิพลตรีจำลอง ศรีเมือง) เปิดดำเนินการเมื่อ

วันที่ 1 สิงหาคม 2547 ภายในอาคาร มูลนิธิพลตรีจำลอง ศรีเมือง เลขที่ 445/ 15 ถนนรามคำแหง

ซอยรามคำแหง 39 แยก 13 แขวงพลับพลา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

โดยให้บริการฟอกเลือดผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายด้วยเครื่องไตเทียม (Hemodialysis) จำนวน 100 เครื่อง มีผู้ป่วยลงทะเบียนในรายชื่อทั้งสิ้น 570 คน(ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560)โดยคิดอัตราค่าบริการครั้งละ 800 บาท และยังรองรับผู้ป่วยผู้ใช้สิทธิรักษาประกันสุขภาพถ้วนหน้า(บัตรทอง) และประกันสังคมอีกด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมเกษียณอายุงานด้านเศรษฐกิจของผู้ป่วยฯ
2. สามารถนำไปปรับใช้ในการวางแผนการเงิน สำหรับผู้ป่วยที่มีโรคเรื้อรังหรือโรคร้ายแรงในรูปแบบอื่น ๆ เช่น โรคมะเร็งได้ต่อไป

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

- 1.แนวคิดและทฤษฎีปัจจัยส่วนบุคคล
- 3.แนวคิดและทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ
- 4.แนวคิดและทฤษฎีการวางแผนการเงิน
- 5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.แนวคิดและทฤษฎีปัจจัยส่วนบุคคล

แนวคิดด้านประชากรศาสตร์นี้เป็นแนวความคิดที่มีหลักการของความเป็นเหตุเป็นผลกล่าวคือ พฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์เกิดขึ้นตามแรงบังคับจากภายนอกมากระตุ้นเป็นความเชื่อว่ามันจะดำเนินชีวิตตามแบบฉบับที่สังคมได้วางไว้วางเป็นแม่บทไว้ให้พฤติกรรมของคนที่มีอายุในวัยเดียวกันจะเป็นเช่นเดียวกันส่วนคนที่มีความสมบัติประชากรที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปด้วยคุณสมบัติของประชากรศาสตร์ได้ผลักดันให้คนที่มีความสมบัติเช่นเดียวกันต้องมีกิจกรรมในทำนองเดียวกันและพฤติกรรมต่างๆก็จะคล้ายกันหรือเหมือนกันโดยตัวแปรทางด้านประชากรศาสตร์ (สำนักบริการข้อมูลและสารสนเทศ, 2554)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2548:41) กล่าวว่า การแบ่งส่วนตลาดตามตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ประกอบด้วย เพศ อายุ วงจรชีวิตครอบครัวหรือสถานภาพ อาชีพ โอกาสทางเศรษฐกิจ การศึกษาค่านิยมหรือคุณค่า ลักษณะงานประชากรศาสตร์เป็นลักษณะที่สำคัญ และสถิติที่วัดได้ของประชากรและช่วยในการกำหนดตลาดเป้าหมาย ในขณะที่ลักษณะด้านจิตวิทยาและสังคม วัฒนธรรมช่วยอธิบายถึงความคิดและความรู้สึกของกลุ่มเป้าหมายนั้น ข้อมูลด้านประชากรจะสามารถเข้าถึงและมีประสิทธิผลต่อการกำหนดตลาดเป้าหมายคนที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ต่างกันจะมีลักษณะทางจิตวิทยาต่างกัน โดยวิเคราะห์จากปัจจัย ดังนี้

1. เพศ (Sex) ความแตกต่างทางเพศ ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมของการติดต่อสื่อสารต่างกัน คือ เพศหญิงมีแนวโน้ม มีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายไม่ได้มีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีความต้องการที่จะสร้าง

ความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นจากการรับและส่งข่าวสารนั้นด้วย นอกจากนี้เพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยมและทัศนคติทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน

2. อายุ (Age) เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องของความคิดและพฤติกรรม คนที่อายุน้อยมักจะมีความคิดเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์และมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่อายุมาก ในขณะที่คนอายุมากมักจะมีความคิดที่อนุรักษ์นิยม ยึดถือการปฏิบัติ ระมัดระวัง มองโลกในแง่ร้ายกว่าคนที่อายุน้อย เนื่องมาจากผ่านประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน ลักษณะการใช้สื่อมวลชนก็ต่างกันคนที่อายุมากมักจะใช้สื่อเพื่อแสวงหาข่าวสารหนัก ๆ มากกว่าความบันเทิง

3. วงจรชีวิตครอบครัว (Family Life Cycle) หรือสถานะภาพ เป็นขั้นตอนการดำรงชีวิตของบุคคล ซึ่งการดำรงชีวิตในแต่ละขั้นตอนเป็นสิ่งที่มียุทธพลต่อความต้องการ ทัศนคติ และค่านิยมของบุคคล ทำให้เกิดความต้องการในสินค้าและพฤติกรรมที่ซื้อที่แตกต่างกัน โดยมีความสัมพันธ์กับสถานะภาพทางการเงินและความสนใจของแต่ละบุคคล นักการตลาดจะเลือกกลุ่มเป้าหมายจากวงจรชีวิตครอบครัว ซึ่งวงจรชีวิตครอบครัวมี 9 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 เป็นโสด (Bachelor Stage) อยู่ในวัยหนุ่มสาว กลุ่มนี้จะมีภาระทางการเงินน้อย มักจะซื้อสินค้าอุปโภคและบริโภคส่วนตัว สนใจด้านการพักผ่อนหย่อนใจและสินค้าตามความนิยม เช่น เสื้อผ้า เครื่องสำอาง เป็นต้น

ขั้นที่ 2 สมรสใหม่ (Newly Married Couples) อยู่ในวัยหนุ่มสาวที่ยังไม่มีบุตร กลุ่มนี้จะมีอัตราการซื้อและช่วงระยะเวลาการซื้อสินค้าสูงที่สุด มักจะซื้อสินค้าถาวร เช่น รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และเฟอร์นิเจอร์ที่จำเป็น

ขั้นที่ 3 ครอบครัวที่มีบุตรขั้นที่ 1 (Full Nest I) บุตรคนเล็กอายุต่ำกว่า 6 ขวบ กลุ่มนี้มักจะซื้อสินค้าถาวรที่ใช้ในบ้านมากที่สุด เช่น เฟอร์นิเจอร์ เครื่องซักผ้า เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ครอบครัวที่มีบุตรขั้นที่ 2 (Full Nest II) บุตรคนเล็กอายุ 6 ขวบหรือมากกว่า 6 ขวบ กลุ่มนี้จะมีฐานะทางการเงินดีขึ้น ภรรยาอาจจะทำงานด้วยเพราะบุตรเข้าโรงเรียนแล้ว สินค้าที่ซื้อ เช่น อาหาร เสื้อผ้า แบบเรียน เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ครอบครัวที่มีบุตรขั้นที่ 3 (Full Nest III) บิดา มารดา อายุมากและมีบุตรโตแล้ว แต่บุตรยังไม่แต่งงาน กลุ่มนี้จะมีฐานะทางการเงินดีขึ้นสามารถซื้อสินค้าถาวรและเฟอร์นิเจอร์มาแทนของเก่า สินค้าที่บริโภคอาจจะเป็นบริการของทันตแพทย์ การพักผ่อน การท่องเที่ยว บ้านขนาดใหญ่กว่าเดิม

ขั้นที่ 6 ครอบครัวที่มีบุตรแยกครอบครัวขั้นที่ 1 (Empty Nest I) บิดา มารดา อายุมาก มีบุตรแยกครอบครัวและหัวหน้าครอบครัวยังทำงานอยู่ กลุ่มนี้จะมีรายได้ลดลง อาศัยอยู่ในบ้าน จะซื้อยารักษาโรค และสินค้าสำหรับผู้สูงอายุ

ขั้นที่ 7 ครอบครัวที่มีบุตรแยกครอบครัวขั้นที่ 2 (Empty Nest II) บิดา มารดา อายุมาก บุตรแยกครอบครัวและหัวหน้าครอบครัวเกษียณแล้ว กลุ่มนี้จะมีรายได้ลดลง อาศัยอยู่ในบ้าน จะซื้อยารักษาโรคและผลิตภัณฑ์สำหรับผู้สูงอายุ

ขั้นที่ 8 คนที่อยู่คนเดียวเนื่องจากฝ่ายหนึ่งเสียชีวิตหรือหย่าขาดจากกันและยังทำงานอยู่ กลุ่มนี้ยังคงมีรายได้พอใจการท่องเที่ยวแต่ต้องการขายบ้าน

ขั้นที่ 9 คนที่อยู่คนเดียวเนื่องจากฝ่ายหนึ่งเสียชีวิตหรือหย่าขาดจากกันและออกจากงานแล้ว กลุ่มนี้จะมีรายได้น้อยและมีค่าใช้จ่ายที่เป็นส่วนใหญ่มากเป็นการรักษาพยาบาล ต้องการความเอาใจใส่ และการดูแลเป็นพิเศษ

4. การศึกษา (Education) เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความคิด ค่านิยม ทักษะและพฤติกรรมแตกต่างกันคนที่มีการศึกษาสูงจะได้เปรียบอย่างมากในการเป็นผู้รับสารที่ดีเพราะเป็นผู้มีความกว้างขวางและเข้าใจสารได้ดี แต่จะเป็นคนที่ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ถ้าไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลเพียงพอ ในขณะที่คนมีการศึกษาต่ำมักจะใช้สื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ หากผู้มีการศึกษาสูงมีเวลาว่างพอก็จะใช้สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ แต่หากมีเวลาจำกัดก็มักจะแสวงหาข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าประเภทอื่น

5. โอกาสทางเศรษฐกิจ (Economic Circumstances) หรือ รายได้ (Income) โอกาสทางเศรษฐกิจของบุคคลจะกระทบต่อสินค้าและบริการที่เขาตัดสินใจซื้อ โอกาสเหล่านี้ประกอบด้วย รายได้ การออมทรัพย์ อำนาจการซื้อและทัศนคติเกี่ยวกับการจ่ายเงิน นักการตลาดต้องสนใจในแนวโน้มของรายได้ส่วนบุคคล การออมและอัตราดอกเบี้ย ถ้าภาวะเศรษฐกิจตกต่ำคนมีรายได้น้อย กิจกรรมต้องปรับปรุงด้านผลิตภัณฑ์ การจัดจำหน่าย การตั้งราคาลดการผลิตและสินค้าคงคลังและวิธีการต่างๆ เพื่อป้องกันการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน

3. แนวคิดและทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ

ความรู้ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่จะรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ โดยแบ่งออกเป็นความรู้ต่อสถานะการณ์หนึ่ง ๆ และความรู้ต่อเรื่องราวทั่วไปในระดับกว้าง ความรู้ นับเป็นความสามารถในการใช้ข้อเท็จจริง ความคิด ความหยั่งรู้หยั่งเห็น ตลอดจนความสามารถ เชื่อมโยงความรู้เข้ากับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ (เกสินี จุฑาวิจิตร, 2542 : 76)

ระดับความรู้ สามารถจำแนกระดับความรู้ ออกได้เป็น 6 ระดับ ดังนี้

1. ระดับที่ระลึกได้ (recall) หมายถึง การเรียนรู้ในลักษณะที่จดจำเรื่องวิธีปฏิบัติ กระบวนการและแบบแผนได้ ความสำเร็จในระดับนี้ คือ ความสามารถในการดึงข้อมูลจาก ความจำออกมาได้

2. ระดับที่รวบรวมสาระสำคัญได้ (comprehension) หมายความว่า บุคคลสามารถ ทำบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่าการจดจำเนื้อหาที่ได้รับ เช่น สามารถเขียนข้อความเหล่านั้นด้วย ถ้อยคำของตนเองได้ สามารถแสดงให้เห็นได้ด้วยภาพ ให้ความหมายที่ลึกซึ้ง แปลความและ เปรียบเทียบความคิดอื่น ๆ หรือคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นต่อไปได้

3. ระดับการนำไปใช้ (application) เป็นความสามารถที่จะนำข้อเท็จจริงและความคิดที่เป็นนามธรรมไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

4. ระดับการวิเคราะห์ (analysis) สามารถใช้ความคิดในรูปของการนำความคิดมาแยกเป็นส่วน เป็นประเภท หรือนำข้อมูลมาประกอบกันเพื่อการปฏิบัติของตนเอง

5. ระดับการสังเคราะห์ (synthesis) คือ การนำข้อมูลและแนวความคิดมาประกอบกันแล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสิ่งใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม

6. ระดับการประเมินผล (evaluation) คือ ความสามารถในการใช้ข้อมูลเพื่อตั้งเกณฑ์การรวบรวมและวัดข้อมูลตามมาตรฐาน เพื่อให้ข้อตัดสินใจถึงระดับของประสิทธิผลของกิจกรรมแต่ละอย่าง

หลักการเรียนรู้ นักสังคมศาสตร์หลายท่านได้แนะถึงหลักการของการเรียนรู้บางประการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับการสื่อสาร คือ

1. บุคคลแต่ละคนจะมีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในการศึกษาเรื่องราวใด ๆ ก็ตาม จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย

2. การเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับการตอบสนองทางอารมณ์ โดยทั่วไปแล้วการสรรเสริญจะให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้มากกว่าการทำโทษ แต่บางครั้งการถูกทำโทษจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีเช่นเดียวกัน ถ้ามีการกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองทางอารมณ์อย่างรุนแรง

3. การแสดงให้เห็นว่าควรทำอย่างไร ดีกว่าการบอกเฉย ๆ เพราะการแสดงถึงวิธีการให้ผู้รับได้เห็นว่าจะควรทำอย่างไร เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการให้การเรียนรู้ในเรื่องที่ซับซ้อน

4. ทศนคติที่ผู้รับสารมีต่อผู้ส่งสารจะมีผลต่อทศนคติที่มีต่อสารนั้นด้วย บางครั้งการบอกว่า “ใครเป็นผู้พูด” มีความสำคัญพอ ๆ กับการบอกว่า “พูดว่าอะไร” อย่างไรก็ตามใน ระยะยาว ตัวสารจะมีความสำคัญมากกว่า

5. ความจำมีความสัมพันธ์กับความใหม่ของเรื่องราว หรือเหตุการณ์เรามักจะจำ และมีการตอบสนองต่อข่าวสารที่เพิ่งได้รับใหม่ ๆ และการให้ข่าวสารซ้ำ ๆ กันจะก่อให้เกิดการจดจำและเก็บสารนั้นไว้

6. การมีส่วนร่วมทำให้เกิดการเรียนรู้ คนเราจะเรียนรู้ได้ดีขึ้น เมื่อได้มีการทดลองทำ

7. การนำเสนอด้วยวิธีที่แปลกใหม่ โดยใช้วิธีที่เป็นการกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองทางอารมณ์สูงจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากกว่าการนำเสนอด้วยวิธีธรรมดา

การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอันเนื่องมาจากการเผชิญสถานการณ์ โดยเฉพาะสถานการณ์ซ้ำๆ โดยที่ไม่ได้เป็นสัญชาตญาณหรือเป็นส่วนของการพัฒนาโดยปกติ พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงอาจเป็นด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทัศนคติ (Attitude) หรือด้านทักษะ (Skill)

Bloom (1956) กล่าวว่า การเรียนรู้มีผลให้พฤติกรรมเปลี่ยนไป และได้จำแนกประเภทพฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์ออกเป็น 3 ด้าน

1. การเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ
2. การเรียนรู้ด้านเจตคติ หรือด้านอารมณ์ หรือด้านจิตใจ
3. การเรียนรู้ด้านกล้ามเนื้อและประสาทสัมผัส

Bloom (1966) นำเสนอ “Taxonomy of Education Objectives” โดยแยกระดับของจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ 6 ระดับ คือ

1. ความรู้ (Knowledge)
2. ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension)
3. การประยุกต์ใช้ (Application)
4. การวิเคราะห์ (Analysis)
5. การสังเคราะห์ (Synthesis)
6. การประเมินค่า (Evaluation)

ทฤษฎีการเรียนรู้ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม

1. ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism Theory) : Pavlov, Skinner, Thorndike
2. ทฤษฎีกลุ่มความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Theory)

1. ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism Theory)

- 1.1 ทฤษฎีการวางเงื่อนไข (Conditioning Theory : Respondent Conditioning)

Ivan P. Pavlov กล่าวถึงทฤษฎีนี้ว่า ปฏิกริยาตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งของคนที่ไม่ได้มาจากสิ่งเร้า (Stimulus) อย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว อาจมีสิ่งอื่นที่ทำให้เกิดการตอบสนองเช่นเดียวกันได้ หากมีการวางเงื่อนไขที่เหมาะสม

การทดลองของ Pavlov โดยการให้อาหารสุนัขพร้อมเสียงกระดิ่ง เมื่อสุนัขเห็นอาหารจะมีน้ำลายไหล (ขณะเดียวกับที่ได้ยินเสียงกระดิ่งด้วย) ต่อมาพบว่า แม้สุนัขไม่เห็นอาหารแต่ได้ยินเสียงกระดิ่งก็จะมีน้ำลายไหลด้วย

จากทฤษฎีนี้ ทำให้มีการพัฒนาไปสู่ กฎการเรียนรู้ในหลายกฎ เช่น

1. กฎการลดภาวะ (Law of Extinction)
2. กฎการฟื้นคืนสภาพเดิมตามธรรมชาติ (Law of Spontaneous Recovery)
3. กฎการสรุปกฎเกณฑ์โดยทั่วไป (Law of Generalization)
4. กฎการจำแนกความแตกต่าง

1.2 ทฤษฎีการวางเงื่อนไข/ทฤษฎีการเสริมแรง (Operant Conditioning Theory : S –R Theory)

Skinner กล่าวถึงทฤษฎีนี้ว่า ปฏิกริยาตอบสนองอย่างหนึ่งอย่างใดอาจไม่ใช่เนื่องมาจากสิ่งเร้าเพียงสิ่งเดียว แต่อาจจะมีจากสิ่งเร้าอื่นที่เสริมเข้ามา ซึ่งทำให้เกิดการตอบสนองเช่นเดียวกันได้ ถ้ามีการวางเงื่อนไขที่ถูกต้อง

Skinner อธิบาย “พฤติกรรม” ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ตัว คือ สิ่งที่ทำให้เกิดขึ้นก่อนพฤติกรรม และผลที่ได้รับ การทดลองของทฤษฎีโดยนำนกไปใส่ไว้ในกล่องที่สร้างขึ้น ซึ่งเป็นกล่องสี่เหลี่ยมมีคานบังคับให้อาหารตกลงมาในจาน เหนือคานจะมีหลอดไฟติดอยู่ เมื่อกดคานไฟจะสว่างและอาหารจะหล่นลงมา เมื่อนกอยู่ในกล่องจะเคลื่อนไหวไปมาทำให้ถูกคานอาหารหล่นลงมา นกก็จะกินอาหารนั้น และนกจะเรียนรู้ว่าถ้ากดคานอาหารจะหล่นลงมาให้กิน จึงนำไปสู่การปฏิบัติซ้ำของนก

การเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าใดที่ทำให้พฤติกรรมการเรียนรู้เกิดขึ้นแล้วมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นอีก มีความคงทนถาวร เช่น การกดคานและจิกเป็นสีของนกพิราบได้ถูกต้องทุกครั้งเมื่อหิวหรือเมื่อต้องการ ตัวเสริมแรงมี 2 ลักษณะ คือ

1. ตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าใดเมื่อนำมาใช้แล้วทำให้เกิด อัตราการตอบสนองมากขึ้น เช่น คำชมเชย รางวัล อาหาร เป็นต้น

2. ตัวเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าใดเมื่อนำออกมาใช้แล้ว ทำให้อัตราการตอบสนองมากขึ้น เช่น เสียงดัง คำตำหนิ อากาศร้อน กลิ่นเหม็น

1.3 ทฤษฎีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง (Connectionism Theory)

Thorndike กล่าวถึงทฤษฎีนี้ว่า สิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งอาจทำให้เกิดการตอบสนองได้ หลายอย่าง ซึ่งในที่สุดผู้ได้รับสิ่งเร้านั้นจะค้นพบและเลือกการตอบสนองที่ดีที่สุด Thorndike นำเอา ทฤษฎีมาสรุปเป็นกฎของการเรียนรู้ คือ

1. กฎของความพร้อม (Law of Readiness)
2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise)
  - กฎของการใช้ (Law of Used)
  - กฎของการไม่ใช้ (Law of Disused)
3. กฎแห่งความพอใจ (Law of Effect)

การทดลองของ Thorndike ได้นำแมวไปขังไว้ในกรงที่สร้างขึ้น แล้วนำปลาไปวางล่อไว้ นอกกรงให้ห่างพอประมาณ โดยแมวไม่สามารถยื่นเท้าไปจับได้ จากการสังเกตพบว่า แมวพยายาม ใช้วิธีการต่างๆ ที่จะออกไปจากกรงเพื่อกินปลา จนกระทั่งเท้าของมันไปเหยียบลูกกดคันไม้โดยบังเอิญ ทำให้ประตูเปิดออกไปกินปลาได้ ในการทดลองครั้งต่อมากับแมวตัวเดิม พบว่า แมวใช้เวลาในการ เปิดกรงเร็วขึ้น

2. ทฤษฎีกลุ่มความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Learning Theory)

Cognitive หมายถึง ขบวนการรับประสบการณ์ต่างๆ ไปประมวลคิดและใช้ ซึ่งเกี่ยวกับ ความฉลาดใช้ เป็นการเข้าใจเรื่องเหตุและผล

แนวคิดทฤษฎีจะมุ่งไปที่ความพึงพอใจของผู้เรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตาม ความสามารถของตนเองและคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ การสอนจะใช้วิธี ให้ผู้เรียนปฏิบัติ (Learning by Doing)

นักทฤษฎีในกลุ่มนี้จะใช้ขั้นตอนต่อไปนี้ในการทำให้เกิดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสังเกต พฤติกรรมจากการทดลองโดยควบคุมตัวแปรสอดแทรกที่จะเกิดขึ้นอย่างรัดกุม และการรายงาน การทดลองจะออกมาในรูปกิจกรรมทางสมองมากกว่าที่จะออกมาในรูปของจิตใจ

นักทฤษฎีในกลุ่มนี้เน้นหลักการเรียนรู้ไปที่ส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อย โดยเกิดจาก ประสบการณ์ (Experience) เดิม และการเรียนรู้มี 2 ลักษณะ คือ

1. การรับรู้ (Perception) หมายถึง การแปลความหมายจากการสัมผัสด้วยอวัยวะรับสัมผัสทั้ง 5 ส่วน คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกายสัมผัส
2. การหยั่งเห็น (Insight) หมายถึง การเกิดความคิดขึ้นมาทันที ทันใด ขณะที่ประสบปัญหา โดยมองเห็นการแก้ปัญหาตั้งแต่เริ่มแรก เป็นขั้นตอนสามารถแก้ไขปัญหาได้

กฎการเรียนรู้ของกลุ่มเกสตัลท์ ได้แก่

1. กฎแห่งความแน่นอนหรือชัดเจน (Law of Pragnanz)

การเรียนรู้ที่ดีจะต้องเกิดจากความแน่นอนหรือความชัดเจน เช่น รูป (Figure) เป็นสิ่งที่ ต้องการเน้นให้สนใจ และพื้น (Ground) เป็นส่วนประกอบหรือฉากหลัง

2. กฎแห่งความคล้ายคลึง (Law of Similarity)

การเรียนรู้เกิดจากการรับรู้สิ่งเร้าที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันและอยู่รวมกันเป็นชุดๆ

3. กฎแห่งความต่อเนื่อง (Law of Proximity)

การเรียนรู้ว่าสิ่งใด สถานการณ์ใดเป็นเหตุเป็นผลกัน สิ่งนั้นต้องเกิดขึ้นในเวลา ต่อเนื่องกันหรือในเวลาใกล้เคียงกัน

1. กฎแห่งการสิ้นสุด (Law of Closure)

แม้ว่าสถานการณ์หรือปัญหานั้นยังไม่สมบูรณ์ อินทรีย์จะเกิดการเรียนรู้ได้จาก ประสบการณ์เดิมต่อสถานการณ์นั้น

สภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกระทำ (Active Participation)
2. ป้อนข้อมูลย้อนกลับทันที (Immediate Feedback)
3. จัดประสบการณ์ที่เป็นผลสำเร็จ (Successful Experiences)
4. การประมาณการทีละน้อย (Gradual Approximation)

นวัตกรรม (Innovation) หมายถึง ความคิด สิ่งปฏิบัติ หรือสิ่งของที่บุคคลแต่ละคน มีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งใหม่สำหรับตน

การแพร่กระจาย (Diffusion) หมายถึง การนำเอานวัตกรรมใหม่ไปปฏิบัติจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือกระบวนการแพร่กระจายของนวัตกรรมหรือสิ่งปฏิบัติใหม่ๆ ไปยังบุคคลเป้าหมายในสังคม

ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ผลการนำสารสนเทศและอรรถาธิบายมารวมเข้าด้วยกัน อันเป็นผลจากการเรียนรู้หรือจากการมีประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ เพื่อนำไปสู่จุดหมายที่ต้องการ

เทคโนโลยี (Technology) หมายถึง วิทยาการแผนใหม่ ซึ่งมีการค้นคว้าและสามารถนำมาใช้ประโยชน์หรือปฏิบัติได้ สิ่งใดที่ค้นคว้าและใช้ประโยชน์ไปแล้วเป็นระยะเวลาต่างๆ จะเร็วกว่าเป็นความรู้ (Knowledge)

กระบวนการยอมรับ (Adoption Process) หมายถึง กระบวนการทางด้านความคิดของบุคคล อาจเป็นคนเดียวหรือหลายคนรับทราบนวัตกรรม (Innovation) มีการพิจารณาตัดสินใจจนกระทั่งนำไปปฏิบัติ มีอยู่ 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นตระหนักรู้ (Awareness) 2. ขั้นสนใจ (Interest of Information)	}	ขั้นใช้ความคิด
3. ขั้นไตร่ตรอง (Evaluation) 4. ขั้นลองทำ (Trial) 5. ขั้นนำไปใช้หรือยอมรับไปปฏิบัติ (Adoption)	}	ขั้นนำไปปฏิบัติ

กระบวนการยอมรับนวัตกรรมจะเกิดขึ้นช้าหรือเร็ว จะเกิดการยอมรับหรือไม่ขึ้นอยู่กับบุคคลเป้าหมาย ที่ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ต้องพบเสมอในการปฏิบัติงาน คือ

1. หัวใจใสหรือผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Innovator)
2. ขอดูที่ทำหรือพวกที่ยอมรับเร็ว (Early Adopter)
3. เบิ่งตาลงเลหรือพวกยอมรับในระดับปานกลาง (Early Majority)
4. หันเหหัวคือหรือพวกที่ยอมรับช้า (Late Majority)
5. งอมือจับเจ้าหรือพวกยอมรับช้าที่สุด (Late Adopter or Laggard)
6. ไม่เอาไหนเลยหรือพวกไม่ยอมรับ (Dogmatist)

สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยี

1. ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขหรือสภาวะการณ์โดยทั่วไป
  - สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์
  - สมรรถภาพในการดำเนินงานของสถาบันที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถาบันสินเชื่อเพื่อการเกษตร สถาบันวิจัยและส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น
2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง
  - บุคคลเป้าหมาย
  - นวัตกรรม

องค์ประกอบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเกิดการยอมรับแนวความคิดใหม่

1. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent)
2. แนวความคิดใหม่ที่จะนำไปเปลี่ยนแปลง มีประโยชน์มากกว่าเดิม มีความคล้ายคลึงสอดคล้องกัน ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และผลที่เกิดขึ้นสามารถได้ผลรวดเร็วหรือไม่
3. การสื่อสาร
4. บุคคลเป้าหมาย

สาเหตุการไม่ยอมรับนวัตกรรม

1. การละเลยไม่เอาใจใส่ (Ignorance)
2. ขาดความสามารถที่จะประกอบการ (Mobility)
3. ขาดความตั้งใจ (Unwillingness)
4. ขัดต่อธรรมเนียมประเพณี
5. นโยบายรัฐไม่ชัดเจน

4.แนวคิดและทฤษฎีการวางแผนการเงิน

ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจเบื้องต้น : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

1.1 นิยามการออม

การออมส่วนบุคคลในทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง รายได้ที่ยังไม่ได้จ่ายไปเพื่อการอุปโภคบริโภค หรือก็คือ ส่วนต่างระหว่างรายได้ (Current Income) กับรายจ่าย (Current Expense) ซึ่งเป็นการพิจารณาในเชิงพลวัต

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการออม (Saving) ของแต่ละบุคคล และแต่ละกลุ่มจะมีความแตกต่างกันออกไป จึงทำให้คำจำกัดความของการออมมีมากมาย ซึ่งการออมส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบการนำเงินไปฝากสถาบันการเงิน หรือบริษัทเงินทุน โดยได้รับผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยรับ จุดประสงค์ของแต่ละคนก็อาจจะไม่เหมือนกัน เช่น ออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน ออมเพื่อหลักทรัพย์ เป็นต้น เพื่อให้เข้าใจแนวคิดดังกล่าวมากขึ้น จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะทำการศึกษาแนวความคิดของแต่ละบุคคลเหล่านั้น

การออมนั้นจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลมีรายได้มากกว่าการจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน การที่ต้องการเพิ่มรายได้ให้มากขึ้นนั้น อาจทำงานให้มากขึ้น หรือสร้างรายได้พิเศษ ที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เป็นต้น การออมแต่ละบุคคลต้องมีเป้าหมายที่กำหนดไว้ในอนาคต เช่น กำหนดเป้าหมายอยากได้

บ้าน รถ เป็นของตัวเอง การออมเงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดเป้าหมายที่วางไว้ให้เกิดขึ้นจริง และการลดรายจ่ายลงนั้น การมีการวางแผนการบริหารเงินในแต่ละเดือน เท่าที่จะจำเป็น (สำนักเศรษฐกิจการคลัง, 2547 อ้างใน นคร ศิริอนันต์เจริญ, 2557)

รัชนี ยศงาม (2555) ได้ให้ความหมายว่า การออมถือเป็นรายได้เมื่อหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนที่เหลืออยู่ ส่วนรายได้ที่เหลืออยู่ซึ่งไม่ได้ถูกใช้สอยไปนี้เรียกว่าเงินออม

จุฑาธิบดิ์ ฤกษ์สันทัด (2555) ได้ให้ความหมายว่า การออมเป็นการนำรายได้เมื่อหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนซึ่งเหลืออยู่ ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่นั้น ไม่ได้ถูกใช้สอยออกไปนี้เรียกว่าเงินออมที่กันเอาไว้เพื่อใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ต่างๆ ของแต่ละบุคคล

ดังนั้นการออมจึงสรุปได้ว่า การออม หมายถึง การที่บุคคลที่มีรายได้เมื่อหักรายจ่ายนั้น ในส่วนที่เหลือนั้นไม่ได้ถูกนำมาใช้สอย จึงเรียกว่าเงินออม เป็นการสะสมเงินทีละเล็กทีละน้อย เพื่อไว้ใช้จ่ายในวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันในอนาคต

การออมกับกระแสรายได้และรายจ่าย

ระดับรายได้เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสามารถในการออมทรัพย์ ตามทฤษฎีการใช้จ่ายอุปโภคบริโภค (การออมทรัพย์) ของ Keynes การออมทรัพย์มีความสัมพันธ์กับรายได้ ภายหลังหักภาษี ถ้ารายได้หลังหักภาษีสูงขึ้นแล้ว การออมทรัพย์จะเพิ่มสูงขึ้นด้วย อย่างไรก็ตามเมื่อรายได้หลังหักภาษีเพิ่มสูงขึ้นแล้ว การออมทรัพย์จะเพิ่มสูงขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับการกระจายของรายได้อีกด้วย ซึ่งสามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่สามารถใช้สอยได้จริง ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค และปริมาณการออม ดังนี้

$$Y = C + S$$

กำหนด Y = รายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง

C = ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

S = ปริมาณการออม

ตัววัดค่าโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม

สำหรับตัววัดค่าพฤติกรรมออมที่มีต่อรายได้ซึ่งนิยมใช้กัน คือ ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม (Average propensity to save) APS เป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่า รายได้ 1 หน่วยครัวเรือนจะทำการออมจำนวนเท่าไร อันเป็นการบ่งชี้ถึงพฤติกรรมในการจัดสรรรายได้ในการออมของครัวเรือน และค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (Marginal propensity to save) MPS เป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่า เมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย ปริมาณการออมจะเปลี่ยนแปลงไปเท่าไร บ่งชี้ให้ทราบถึงผลของการเปลี่ยนแปลงระดับรายได้ที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมออมว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการทั้งค่า APS และ MPS ได้ดังนี้

$$APS = S / Y$$

$$MPS = \Delta S / \Delta Y$$

กำหนดให้   S   = การออมที่แท้
                          Y   = รายได้ที่แท้จริง

1.2 รูปแบบการออมและการลงทุน

กัญญารัตน์ วงษ์ชมพู (2555) รูปแบบการออม สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม

1.ลักษณะการออมเงินและการลงทุนในรูปแบบตัวเงิน เป็นการออมและการลงทุนในรูปแบบตัวเงิน โดยเหตุผลคือ การมีสภาพคล่องที่เปลี่ยนแปลงเป็นเงินสดได้ง่าย

1.1 เก็บเงินสดไว้ในมือ

1.2 นำเงินไปฝากธนาคาร

1.3 กรมธรรม์ประกันชีวิต

1.4 ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์

2.ลักษณะการออมและการลงทุนในรูปตราสารหนี้ เช่น

2.1 หุ้นสามัญ

2.2 หุ้นบุริมสิทธิ

2.3 หุ้นกู้

2.4 พันธบัตรรัฐบาล

2.5 กองทุนรวม

3. ลักษณะการออมและการลงทุนในรูปสินทรัพย์ เช่น

3.1 อสังหาริมทรัพย์

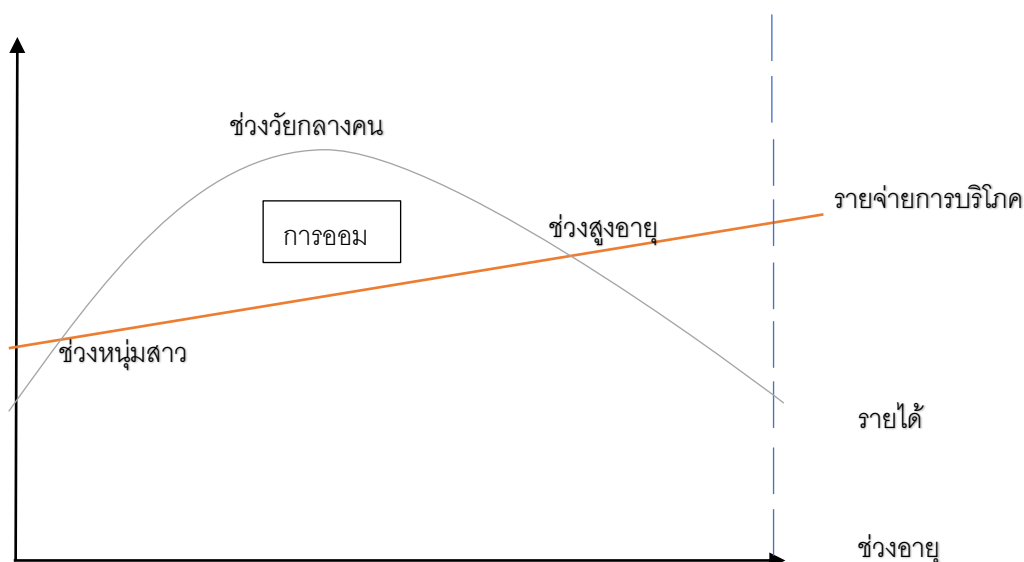
3.2 การลงทุนทางธุรกิจ

สมมุติฐานรายได้สมบูรณ์ของเคน (Keynesian absolute income hypothesis) (พนม กิตติวง , 2543 , หน้า 8 - 10)

เคนส์ ได้สร้างฟังก์ชันการบริโภคระยะสั้นแสดงความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างการบริโภคกับรายได้ จะเห็นว่าเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น ประชาชนก็มีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เมื่อการจ่ายต่ำกว่ารายได้นั้น ประชาชนก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในการออมเงิน

จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการออมว่า การใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคนั้น จะขึ้นอยู่กับรายได้สุทธิในปัจจุบัน โดยรายได้สุทธิจะเป็นรายได้หลังหักภาษีแล้ว การออมมีความสัมพันธ์กับระดับรายได้สุทธิในทิศทางเดียวกัน

Modigliani , Brumberg , and Aldo (1954) แนวคิดการบริโภคของมนุษย์ในขณะหนึ่ง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ ใน ณ ปัจจุบัน การบริโภคของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับรายได้ตลอดชีวิต คือการแบ่งช่วงอายุให้เท่า ๆ กัน และการออมส่วนหนึ่งที่เอาไว้ใช้ในวัยเกษียณจากการทำงาน ช่วงเวลาในชีวิตของมนุษย์เราสามารถทำการออมเพื่อเกษียณอายุได้

ภาพที่ 2.1 รายได้ รายจ่าย และการออมของมนุษย์ในแต่ละช่วงเวลา

แสดงให้เห็นว่าตลอดช่วงชีวิตของมนุษย์จะมีรายได้ไม่เท่ากัน คือ ในช่วงหนุ่มสาว รายได้มีไม่เพียงพอในการใช้จ่ายจึงไม่มีการออมหรือต้องก่อหนี้เพื่อบริโภค แต่เมื่ออยู่ในวัยกลางคน บุคคลจะมีรายได้ที่สูงขึ้นและมากกว่ารายจ่าย ทำให้มีเงินออม และสะสมเป็นสินทรัพย์ได้ และรายได้กลับลดลงอีกครั้งในช่วงวัยอายุ ทำให้ต้องใช้จ่ายเงินออมและสินทรัพย์ที่สะสมไว้ใช้จ่าย ดังนั้นลักษณะของการกระจายรายได้ตลอดชั่วอายุขัยของคนจึงมีลักษณะเหมือนเส้นโค้งคว่ำ (เส้นรายได้) ส่วนการบริโภคของบุคคลนั้นจะมีระดับการบริโภคที่ค่อนข้างคงที่ ตลอดชีวิต การกระจายการบริโภคตลอดชั่วอายุขัยของคนจึงมีลักษณะเป็นเส้นตรงเอียงลาดเล็กน้อยจากซ้ายมือไปขึ้นทางขวามือ (เส้นรายได้)

การออมกับทฤษฎีการบริโภค

(กริมญา แก้วบังวัน , 2551) ได้ให้ความหมายว่า การออมและการบริโภคเป็นของคู่กัน ดังนั้นการออมจึงมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการบริโภคอย่างใกล้ชิด

- ตามแนวคิด James S. Duesenberry เชื่อว่าครัวเรือนที่มีระดับของค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค และระดับรายได้อยู่ในระดับหนึ่ง ยากที่จะทำให้ลดระดับของค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคให้ต่ำกว่าที่เคยได้ เมื่อระดับรายได้ที่เคยได้รับสูงสุด (Previous peak income) ลด

วัตถุประสงค์ของการออม

(วิไลลักษณ์ และวลัยภรณ์ , 2531) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการออมนั้น มีหลายประการแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว มีดังนี้

1. เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามชรา : ออมเพื่อไว้ใช้จ่ายในยามชรา ซึ่งเป็นเหตุผลประการสำคัญในการออมของบุคคลทั่วไป เนื่องจากในยามชรารายได้จากการทำมาหาเลี้ยงชีพนั้นจะต้อง

ลดลงหรืออาจจะหมดไปเลย จึงจำเป็นต้องมีการเก็บออมไว้ในขณะที่ตนเองยังมีรายได้ เพียงพอในระดับที่จะทำการออมได้

2. เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน : ออมเพื่อไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ยามที่เกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝันมาก่อน เช่น ประสบอุบัติเหตุ หรือเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นต้น จึงจำเป็นต้องมีการใช้จ่ายอย่างกระตือรือร้น ดังนั้น จึงต้องมีความจำเป็นในการเก็บออมเพื่อไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉินเช่นกัน

3. เพื่อไว้ใช้จ่ายในการศึกษา : ออมไว้เพื่อใช้จ่ายในการศึกษา อาจจะเป็นการศึกษาสำหรับตนเองหรือบุตรก็ได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ อันทำให้เกิดความมั่นคงในหน้าที่การงาน ดังนั้น การเก็บออมเพื่อเหตุผลนี้จึงเป็นสิ่งจำเป็นอีกประการหนึ่ง

4. เพื่อไว้ใช้จ่ายในการซื้อสินค้า : ออมเพื่อใช้จ่ายในการซื้อสินค้า สำหรับอาชีพที่มีความจำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์บางอย่างในการประกอบอาชีพ เช่น ช่างนา ช่างไร่ เป็นต้น จะพยายามออมเงินไว้ส่วนหนึ่งเพื่อใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ เพื่อให้การประกอบอาชีพมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับสินทรัพย์ถาวรซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีพในปัจจุบัน เช่น รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน เป็นต้น ซึ่งบุคคลทั่วไปมักปรารถนาจะมีไว้เพื่อความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต ดังนั้น จึงมีการเก็บออมเพื่อเหตุผลนี้อยู่เสมอ

5. เพื่อไว้ใช้จ่ายในการหาผลประโยชน์ : ออมไว้เพื่อใช้จ่ายในการหาผลประโยชน์ ซึ่งการหาผลประโยชน์ในที่นี้ หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้จากการออมในรูปของดอกเบี้ย เงินปันผล เป็นต้น ดังนั้น เหตุผลการออมตามเป้าหมายนี้ก็คือ ความต้องการผลประโยชน์จากการออมนั่นเอง โดยทั่วไปผู้มีรายได้สูงถึงระดับหนึ่งจะสามารถทำการออมเพื่อวัตถุประสงค์นี้ได้

6. เพื่อไว้ใช้จ่ายในกิจกรรมต่างๆ : ออมไว้เพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งกิจกรรมในที่นี้ หมายถึง การออมเพื่อการทำบุญ เพื่อใช้ในการสมรส เพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น

7. เพื่อไว้ใช้จ่ายในหลักประกันบางอย่าง : ออมเพื่อไว้ใช้จ่ายในหลักประกันบาง ซึ่งหลักประกันในที่นี้ หมายถึง การประกันชีวิต การประกันภัย การประกันอุบัติเหตุ เป็นต้น ซึ่งถ้าประสบเหตุที่ไม่คาดฝันในกรณีต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น หลักประกันเหล่านั้นจะช่วย

บรรเทาความเดือดร้อนได้ ด้วยเหตุผลนี้จึงมีการออมในรูปแบบของการสละเบี้ย เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักประกันบางอย่าง

8. เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามชื้อที่อยู่อาศัย : ออมเพื่อไว้ใช้จ่ายในยามชื้อที่อยู่อาศัย ที่อยู่อาศัยเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่จำเป็นแก่ดำรงชีวิต สำหรับผู้ที่ยังไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง เมื่อมีรายได้ที่เหลือมากกว่าจากการบริโภคที่จำเป็น ผู้นั้นจะต้องเก็บออมไว้เพื่อเหตุผลนี้อย่างแน่นอน

9. เพื่อเก็บไว้เป็นมรดกของบุตรหลาน : ซึ่งนิยมกับบิดามารดาและปู่ย่าตายายที่มักจะมีมรดกไว้ให้ลูกหลานในอนาคต จึงเป็นเหตุที่ทำให้ผู้ที่มีความสามารถจะออมได้ ทำการเก็บออมไว้เป็นมรดกของลูกหลาน

5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรวุฒิ สุวรรณระดา และสมประวิณ มั่นประเสริฐ (2551) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย” โดยมีความมุ่งหมายเพื่อปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย เป็นการศึกษาจากข้อมูลการสำรวจในระดับจุลภาค ซึ่งทำขึ้นเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมหรือไม่ออมของผู้มีงานทำ และรวมไปถึงปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการกำหนดอัตราการออมของผู้มีงานทำที่เป็นผู้ออม โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ที่มีพื้นฐานมาจากแบบจำลองวงจรชีวิต และรายได้ถาวรในการประมวลผลข้อมูลที่เก็บโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บจากภาคสนาม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผู้มีงานทำมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ออมเงินหากมีระดับรายได้มากขึ้น หรือมีรายได้ได้อย่างสม่ำเสมอ

ปรเมศวร์ ว่องพิริยพงศ์.(2551) ศึกษาเรื่อง “การออม และการลงทุนของพนักงานภาคเอกชน” โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการศึกษาขนาด รูปแบบ จุดมุ่งหมาย และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมและการลงทุน โดยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ และใช้ Chi-square ในการศึกษา ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ขนาดการออมและการลงทุนรวมของพนักงานภาคเอกชน มีมูลค่ารวม 493,472.3 บาท สัดส่วนการออมและการลงทุนในรูปแบบของตัวเงินมากที่สุด รองลงมาเป็นรูปแบบตราสารทางการเงิน และสินทรัพย์ ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการออม คือเพศชายมีขนาดการออมและการลงทุนมากกว่าเพศหญิงนั่นคือเพศชายมีความสัมพันธ์กับการออมในทางบวก ระดับการศึกษาที่สูง

กว่าปริญญาตรีจะมีขนาดการออมและการลงทุนใหญ่กว่าพนักงานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ปริญญานั้นคือระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการออมในทางบวก และสถานภาพการสมรสมีขนาดการออมและการลงทุนมากที่สุดนั้นคือสถานภาพการสมรสมีความสัมพันธ์กับการออมในทางบวก

พิบูล ปัญญา (2554) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมในการศึกษารุ่นนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาจำนวนเงินออม รูปแบบวัตถุประสงค์ในการออม และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ ผลการศึกษาพฤติกรรมการออม พบว่าส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่การตลาดออมเงินน้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่ออมในสถาบันการเงินในรูปแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่างๆ และมีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามชราภาพ หรือเจ็บป่วยมากที่สุด ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออม พบว่าตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ มี 5 ตัวแปร ได้แก่ สถานภาพการสมรส หย่าร้าง/หม้าย/แยกทาง มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ในทางบวก ระดับการศึกษามีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ในทางบวก รายได้ต่อเดือนมีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ในทางบวก

อนงค์นุช เทียนทอง, กัญญารัตน์ วงษ์ชมพู (2554) ได้ทำการศึกษาวัยวิจัยเรื่องพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมของพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการ พบว่ากลุ่มพนักงานสถาบันการเงินซึ่งจะมีรายได้มากกว่ากลุ่มข้าราชการส่งผลให้กลุ่มพนักงานสถาบันการเงินจะมีค่าใช้จ่ายที่สูงตามไปด้วย และจะเห็นว่าสองกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีเงินออมและมีการลงทุนทางการเงิน ซึ่งในส่วนการเลือกการออมเงินและการลงทุนทางการเงินจะเห็นว่าในส่วนของกลุ่มข้าราชการและพนักงานสถาบันการเงินจะเลือกที่จะออมเงินมากกว่าการลงทุนทางการเงินซึ่งการออมเงินจะออมในรูปแบบการออมแบบฝากออมทรัพย์ และรองลงมาจะฝากแบบสหกรณ์ออมทรัพย์ตามหน่วยงานที่สังกัดอยู่ ส่วนกลุ่มพนักงานสถาบันการเงินจะมีการลงทุนทางการเงินมากกว่ากลุ่มข้าราชการ ซึ่งกลุ่มพนักงานสถาบันการเงินจะมีการลงทุนทางการเงินในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมากที่สุด รองลงมาจะลงทุนในการซื้อประกันชีวิต และการซื้อหุ้น ส่วนการลงทุนของกลุ่มข้าราชการจะลงทุนรูปแบบกองทุนบำเหน็จและรองลงมาจะลงทุนในการซื้อประกันชีวิต และซื้อ

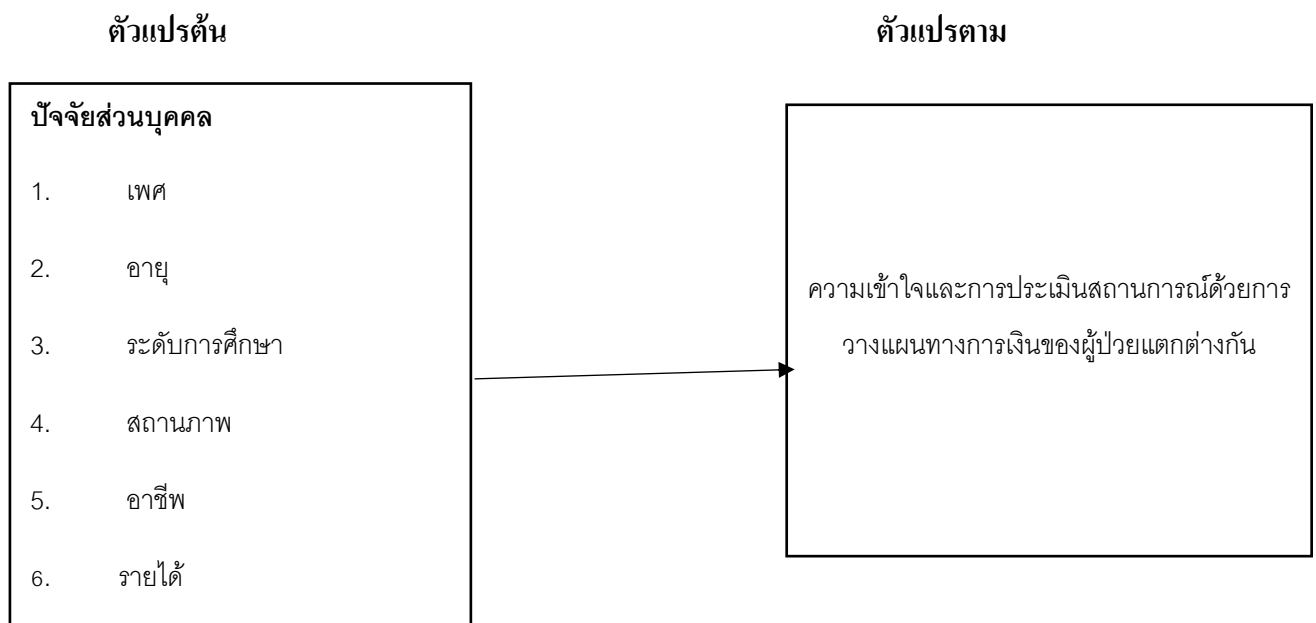
ทองคำ กลุ่มพนักงานสถาบันการเงินและกลุ่มข้าราชการเลือกที่จะออมเงินมากกว่าลงทุนทางการเงิน ซึ่งการออมเงินจะออมในรูปแบบการฝากออมทรัพย์และฝากแบบสหกรณ์ส่วนกลุ่มพนักงานสถาบันการเงินจะมีการลงทุนทางการเงินมากกว่ากลุ่มข้าราชการ ส่วนปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมของสองกลุ่ม พบว่าทั้งสองกลุ่มจะมีพฤติกรรมการเลือกออมเงินไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านการเลือกลงทุนทางการเงินจะมีพฤติกรรมที่ต่างกัน และปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมและการลงทุนทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญในระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งให้ความสำคัญมากที่สุดกับปัจจัยความมั่นคงของสถาบันการเงิน และกลุ่มข้าราชการจะให้ความสำคัญมากที่สุดเพิ่มเข้ามาเกี่ยวกับปัจจัยผลตอบแทนจากการลงทุน

ฐานิยา กัมพลาวลี (2552) ได้ศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมระหว่างพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมของกลุ่มพนักงานสถาบันการเงินกับกลุ่มข้าราชการ 2) ศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการออมและรูปแบบระหว่างสองกลุ่มและเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยมีทฤษฎีที่เกี่ยวกับการออม และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริโภค มาใช้ประกอบการอธิบาย ผลการศึกษาพบว่าความแตกต่างของอาชีพทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพนักงานสถาบันการเงินและกลุ่มข้าราชการจะมีพฤติกรรมการเลือกออมเงินไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านของการลงทุนทางการเงินจะมรพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ส่วนสาเหตุของการไม่ออมเงินที่ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเหมือนกัน ได้แก่ การมีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย การมีหนี้สิน การมีคนเลี้ยงดูในอุปการะ และผลตอบแทนน้อย ส่วนความคิดเห็นด้านสาเหตุของการไม่ลงทุนทางการเงินที่ไม่เหมือนกัน ได้แก่ การมีหนี้สิน การไม่มีความรู้ด้านการลงทุน ไม่เชื่อมั่นในสถานะเศรษฐกิจและการเมือง

นเรศ หนองใหญ่ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมของประชาชนในพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยาจังหวัดชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก ทำการวิจัย โดยใช้เครื่องมือวิจัย คือแบบสอบถาม โดยใช้การวัดข้อมูลด้วยสถิติในการวิจัย คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ $\bar{X}$ % SD และ ค่า t-test, F-test โดยใช้สถิติทดสอบที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท วัตถุประสงค์การจ่ายเงินโดยเฉลี่ยแต่ละเดือน เพื่อซื้อสินค้า/บริการที่จำเป็นสำหรับชีวิตเพื่อให้เงินกับบุพการีหรือครอบครัวมารับผิดชอบ โดยเฉลี่ยแต่ละเดือน โดยเฉลี่ยแต่ละเดือน ส่วนใหญ่เพื่อน ญาติพี่น้อง หนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท ลักษณะทรัพย์สินที่ออม ออมในรูปแบบทรัพย์สินเงินฝาก หุ้น พันธบัตร บาท ออมในรูปแบบทรัพย์สินทองคำ อัญมณี รูปทรัพย์สินทางการเงินที่ออมในระบบ ฝากกับธนาคารประเภทฝากออมทรัพย์ เก็บเงินสดไว้ในมือ และทำ ประกันชีวิตโดยมีการจ่ายเงิน เพื่อสะสมระยะยาว รูปทรัพย์สินทางการเงินที่ออมนอกระบบ เล่นแชร์ และออกเงินกู้ วัตถุประสงค์ของการออม เพื่อซื้อทรัพย์สิน เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามชรา เกษียณอายุ ตามลำดับ

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปแบบประเภทที่นำมาใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องในครั้งนี้เป็นการสำรวจสภาพเศรษฐกิจและการเตรียมความพร้อมทางการเงินหลังเข้าสู่วัยเกษียณในอนาคตเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาโดยวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายในช่วงปี พ.ศ. 2563 ของผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ที่อยู่ในช่วงการรักษาแบบประคับประคอง ด้วยการรักษาด้วยเครื่องไตเทียมผ่านทางเส้นเลือด ณ ศูนย์ไตเทียมสหคลินิกมูลนิธิจำลอง ศรีเมือง, ซอยรามคำแหง 39, กรุงเทพฯ

คนโดยเก็บข้อมูลจากผู้ป่วยที่มีอายุไม่เกิน 60 ปีจำนวน 30 คน จากผู้ป่วยจำนวนรวมทั้งสิ้น 300 คน

ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบจับฉลาก จากผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาเป็นประจำจำนวนสามรอบ

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของยามานี่ที่ระดับนัยยะสำคัญ 0.05 หรืออีกขนาดของความคลาดเคลื่อนร้อยละ + -5 และสัมประสิทธิ์ของความ 1000 แปล = 0.5 และจำนวนตัวอย่าง = 30 ตัวอย่าง

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาเว้นวรรคโดยได้ศึกษาสถิติและรวบรวมข้อมูลเป็นสองส่วนดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ(Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ซึ่งรวบรวมโดยการเก็บข้อมูลจากภาคสนาม จากกลุ่มตัวอย่างข้างต้น
2. ข้อมูลทุติยภูมิ(Secundary Data) เป็นข้อมูลที่ได้ศึกษาจากเอกสารหนังสือ บทความ เว็บไซต์ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องข้องผลงานการวิจัยข่าวสารของกองทุนบำเหน็จบำนาญ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่มีโครงสร้างคำตอบและแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า เครื่องมือในการศึกษาซึ่งแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วยคำถามสองตอนคือ ตอนที่ 1 บัญชีส่วนบุคคล ได้แก่เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ ตอนที่ 2 ความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ทางการเงินของผู้ป่วย

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลสถิติสถิติด้วยโปรแกรม SPSS

1. ค่าร้อยละ(Percentage) เพื่ออธิบายละเอียดของคุณตัวอย่างเพื่ออธิบายรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อแปลความหมายของข้อมูลสามส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้คู่กับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงลักษณะการกระจายของข้อมูล
4. One Way Anova (F test) และ T-testซึ่งใช้ทดสอบสมมติฐานระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มสองกลุ่มขึ้นไปโดยใช้ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

การพัฒนาเครื่องมือการวิจัย (Research Tool Development)

การค้นคว้าอิสระเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสลากออมสินของลูกค้านาคารออมสินในเขตจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของเครื่องมือสำหรับการค้นคว้าอิสระเชิงปริมาณ และสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์อย่างครบถ้วน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การทดสอบความเที่ยงตรง (Content Validity)

สำหรับการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม จะใช้การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ของแบบสอบถามที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระจะต้องมีเนื้อและวัตถุประสงค์ที่ตรงกับเรื่องที่ได้ ทำการค้นคว้าอิสระ โดยจะต้องสามารถวัดเนื้อหาที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้อง การค้นคว้าอิสระใน ครั้งนี้ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านสาขาการเงินและการธนาคาร ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้ ค้นคว้าอิสระ เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ปริมาณของข้อคำถาม โดยประกอบไปด้วย 3 ท่าน ได้แก่

1. คุณธิดารัตน์ เบิร์ค	ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา
2. คุณสุภาวดี จันทร์พรหมดี	ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
3. คุณวรรณดี รอดเพชร	ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา/
-

โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) (Rovinelli & Hambleton,1997,Miller,2003)

การหาค่าดัชนี IOC แบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

มีความสอดคล้องหรือวัดได้	มีระดับคะแนนเท่ากับ +1
ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือวัดได้	มีระดับคะแนนเท่ากับ 0
ไม่มีความสอดคล้องหรือไม่สามารถวัดได้	มีระดับคะแนนเท่ากับ -1

ผู้ค้นคว้าอิสระได้ทำแบบประเมินแบบจำลองดัชนีวัดผลสำเร็จส่งมอบให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความถูกต้องของเนื้อหา ปริมาณ และประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ จากนั้นนำมาหาค่าความสอดคล้องโดยใช้สูตร ดังต่อไปนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ R = ผลคูณของคะแนนกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญ
N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เมื่อทำการคำนวณค่าดัชนี IOC จากสูตรเรียบร้อยแล้วจะนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานความเที่ยงตรง (Tepprasit & Yuvanont,2015) โดยการประเมินผลดัชนี IOC ของแบบจำลองดัชนีวัดผลสำเร็จกับจุดประสงค์ มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.00 – 0.49 ความสอดคล้องของแบบจำลองดัชนีวัดผลสำเร็จอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

ค่าเฉลี่ย 0.40 – 0.69 ความสอดคล้องของแบบจำลองดัชนีวัดผลสำเร็จอยู่ในเกณฑ์ยอมรับ

ค่าเฉลี่ย 0.70 – 0.79 ความสอดคล้องของแบบจำลองดัชนีวัดผลสำเร็จอยู่ในเกณฑ์ดี

ค่าเฉลี่ย 0.80 – 1.00 ความสอดคล้องของแบบจำลองดัชนีวัดผลสำเร็จอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

เมื่อได้ผลเรียบร้อยแล้วผู้ค้นคว้าอิสระจะต้องตัดคำถามที่มีความสอดคล้องของแบบจำลองดัชนีวัดผลสำเร็จอยู่ในเกณฑ์ต่ำและปรับปรุงข้อคำถามให้มีความสอดคล้องของแบบจำลองดัชนีวัดผลสำเร็จให้อยู่ในเกณฑ์ดีขึ้นไป โดยผลการทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ดี

การทดสอบความเที่ยง (Reliability)

เมื่อได้แบบสอบถามที่มีการปรับปรุงจากคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงด้วยการวิเคราะห์หาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านแล้ว ผู้ค้นคว้าอิสระจึงนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (Try Out) เพื่อแสดงความเชื่อถือได้ (Reliability) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อทดสอบว่าคำถามแต่ละข้อในแต่ละตอนของการค้นคว้าอิสระสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามที่ผู้ค้นคว้าอิสระต้องการได้หรือไม่ จากนั้นนำแบบสอบถามในส่วนที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มาทดสอบหาความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยใช้วิธีหาความเชื่อมั่นสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Zikmund et al,2012) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

โดย α คือ สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n คือ จำนวนข้อ

S_i^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของรายการแต่ละข้อ

S_t^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของทั้งฉบับ

จากการทดสอบความเชื่อมั่นของข้อมูลหรือแบบสอบถาม ผู้ค้นคว้าอิสระขอเสนอผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach จากการทำ Pilot Test 30 ในบทนี้ ซึ่งจะต้องได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา Cronbach เกินกว่า 0.8

ตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์ของ Cronbach's ตามปัจจัยต่างๆ

ตัวแปร	Cronbach's alpha coefficient
1. ลักษณะประชากร	0.94
2. ความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงิน	1.00df
=	

ผลการวิจัย

ในบทนี้จะศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง “การวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ที่อยู่ในช่วงการรักษาแบบประคับประคอง ด้วยการรักษาด้วยเครื่องไตเทียมผ่านทางเส้นเลือด ณ ศูนย์ไตเทียมสหคลินิก มุลินธิจำลอง ศรีเมือง, ซอยรามคำแหง 39” ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บตัวอย่างโดยแจกแบบสอบถามจำนวน 30 ฉบับ ได้รับการตอบกลับทั้งสิ้น 3 ฉบับ โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองและรอเก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบทันที โดยแยกออกตามส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของประชากร โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

เพศ

		Frequency	Percent
Valid	ชาย	15	48.4
	หญิง	15	48.4
	Total	30	96.8
Missing	System	1	3.2
Total		31	100.0

อายุ

		Frequency	Percent
Valid	ต่ำกว่า 18 ปี	2	6.5
	18 – 25 ปี	5	16.1
	26 – 35 ปี	11	35.5
	36 – 60 ปี	12	38.7
	Total	30	96.8
Missing	System	1	3.2
Total		31	100.0

การศึกษา

		Frequency	Percent
Valid	ต่ำกว่าปริญญาตรี	14	45.2
	ปริญญาตรี	14	45.2
	ปริญญาโท หรือสูงกว่า	2	6.5
	Total	30	96.8
Missing	System	1	3.2
Total		31	100.0

สมรส

		Frequency	Percent
Valid	โสด	7	22.6
	หย่าร้าง/หม้าย	3	9.7
	สมรส	20	64.5
	Total	30	96.8
Missing	System	1	3.2
Total		31	100.0

อาชีพ

		Frequency	Percent
Valid	ว่างงาน/ไม่สามารถทำงานได้/กำลังศึกษา อยู่	4	12.9
	ว่างงาน/ไม่สามารถทำงานได้/กำลังศึกษา อยู่	4	12.9
	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	4	12.9
	ลูกจ้าง/พนักงาน	7	22.6
	เจ้าของกิจการ	3	9.7
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	6	19.4
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	2	6.5
	Total	30	96.8
	Missing	System	1
Total		31	100.0

รายรับ

		Frequency	Percent
Valid	น้อยกว่า 15,000 บาท	8	25.8
	15,000 ถึง 29,999 บาท	13	41.9
	30,000 ถึง 44,999 บาท	5	16.1
	45,000 ถึง 59,999 บาท	2	6.5
	60,000 ถึง 74,999 บาท	1	3.2
	75,000 ถึง 89,999 บาท	1	3.2

Total	30	96.8
Missing System	1	3.2
Total	31	100.0

ที่มา : จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างและคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

จากตารางที่ 1 สามารถอธิบายตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชายและหญิงจำนวนเท่ากัน อย่างละ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 อายุ 36-60 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและโทจำนวนเท่ากันอย่างละ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 45.2 มีสถานภาพส่วนใหญ่สมรส จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 64.5 มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวส่วนใหญ่ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 มีรายรับ 15,000-29,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 41.9

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงิน

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละของประชากร โดยจำแนกตาม ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงิน

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
1.ท่านคิดว่าการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุมีประโยชน์ต่อท่าน	30	1	5	3.67	1.295
2.ท่านคิดว่าระดับอัตราสะสมที่ท่านหักเข้ากองทุนมีผลต่อการเลือกนโยบายการลงทุน	30	1	5	3.73	1.413
3.ท่านคิดว่าระดับความเสี่ยงของนโยบายการลงทุนการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุมีผลต่อการตัดสินใจเลือกนโยบายการลงทุน	30	1	5	3.53	1.358
4.ท่านคิดว่าการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุมีผลต่อการตัดสินใจเลือกนโยบายการลงทุน	30	1	5	3.63	1.273

5.ท่านคิดว่าอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแผนนโยบายการ วางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ	30	1	5	3.67	1.322
6.ท่านคิดว่า การได้รับสิทธิประโยชน์ในการ ลดหย่อนภาษีมีผลต่อการตัดสินใจเลือกการ วางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ	30	1	5	3.27	1.363
7.ท่านคิดว่าข่าวสารทางเศรษฐกิจหรือภาวะทาง เศรษฐกิจมีผลต่อการตัดสินใจเลือกการวางแผน การเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ	30	1	5	3.97	1.245
8.ท่านคิดว่า การออมเงินในรูปแบบอื่นเช่นการ ลงทุนในหุ้น การฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์มี ผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัย เกษียณอายุ	30	1	5	3.77	1.165
ความเข้าใจ	30	1.00	5.00	3.6542	1.10674
Valid N (listwise)	30				

จากตารางที่ 2 แสดงข้อมูลค่าเฉลี่ยระดับข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจและการประเมิน
สถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.65 และเมื่อพิจารณาใน
รายละเอียดพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 3.97 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยมีตัวบ่งชี้ คือ ท่านคิดว่าข่าวสาร
ทางเศรษฐกิจหรือภาวะทางเศรษฐกิจมีผลต่อการตัดสินใจเลือกการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อ
วัยเกษียณอายุ จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 30 คน

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 3

1. เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทาง
การเงินของผู้ป่วยแตกต่างกัน
2. อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทาง
การเงินของผู้ป่วยแตกต่างกัน

3. ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วยแตกต่างกัน
4. สถานภาพที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วยแตกต่างกัน
5. อาชีพที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วยแตกต่างกัน
6. รายได้ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วยแตกต่างกัน ด้วย T-Test, One way Anova

Independent Samples Test

เพศ	Levene's Test for Equality of Variances	
	F	Sig.
ความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วย	2.167	.152
Equal variances assumed		

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
อายุ	Between Groups	17.367	13	1.336	2.915	.023
	Within Groups	7.333	16	.458		
	Total	24.700	29			
การศึกษา	Between Groups	4.533	13	.349	.837	.622
	Within Groups	6.667	16	.417		
	Total	11.200	29			
สมรส	Between Groups	11.450	13	.881	1.421	.250
	Within Groups	9.917	16	.620		
	Total	21.367	29			
อาชีพ	Between Groups	58.325	13	4.487	1.694	.158
	Within Groups	42.375	16	2.648		
	Total	100.700	29			
รายรับ	Between Groups	18.408	13	1.416	.890	.579
	Within Groups	25.458	16	1.591		
	Total	43.867	29			

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วยแตกต่างกันด้วย T-Test, One way Anova พบว่า อายุมีค่า Sig น้อยกว่า 0.05 หมายความว่า อายุแตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วยแตกต่างกัน เป็นการยอมรับสมมติฐาน

บทสรุป

จากผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชายและหญิงจำนวนเท่ากัน อย่างละ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 อายุ 36-60 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีจำนวนเท่ากันอย่างละ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 45.2 มีสถานภาพส่วนใหญ่สมรส จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 64.5 มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวส่วนใหญ่ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 มีรายรับ 15,000-29,000 บาท จำนวน 13 คน

และพบว่าค่าเฉลี่ยระดับข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.65 และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 3.97 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยมีตัวบ่งชี้ คือ ท่านคิดว่าข่าวสารทางเศรษฐกิจหรือภาวะทางเศรษฐกิจมีผลต่อการตัดสินใจเลือกการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ

การทดสอบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วยแตกต่างกันด้วย T-Test, One way Anova พบว่า อายุมีค่า Sig น้อยกว่า 0.05 หมายความว่า อายุแตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจและการประเมินสถานการณ์ด้วยการวางแผนทางการเงินของผู้ป่วยแตกต่างกัน เป็นการยอมรับสมมติฐานสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิติพัทธ์ วรรัตน์ นิธิกุล (2550) เมื่อนักลงทุนได้ศึกษาข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจแล้ว นักลงทุนจะกำหนดทางเลือกเพื่อตัดสินใจลงทุน แล้วเลือกทางเลือก ที่คาดว่าจะได้รับผลตอบแทนกลับมามากที่สุด โดยประเด็นในการเลือกทางเลือกอาจจะต้องมีเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมการขายของตัวแทนจัดจำหน่ายกองทุนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ปัจจัยหนึ่งที่นักลงทุนจะเลือกลงทุนในสินทรัพย์ตัวใดนั้น ส่วนใหญ่จะมาจากโครงการส่งเสริมการขายและการบริการก่อนและหลังการขาย ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะสอดคล้องกับทฤษฎีการตัดสินใจ

ข้อเสนอ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ อาจจะมีขอบเขตในการศึกษาที่จำกัดในหลายด้านด้วยกัน ดังนั้น หากมีผู้สนใจจะศึกษาวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีผลหรือมีผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ที่อยู่ในช่วงการรักษาแบบประคับประคอง ด้วยการรักษาด้วยเครื่องไตเทียมผ่านทางเส้นเลือด ณ ศูนย์ไตเทียมสหคลินิก มูลนิธิจำลอง ศรีเมือง, ซอยรามคำแหง 39 ซึ่งอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่นอกเหนือจากงานวิจัยชิ้นนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม

ชัดเจนยิ่งขึ้นและสามารถนำไปใช้ในการวางแผนหรือวางกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้และควรทำการศึกษาไครอบคลุมในพื้นที่หรือท้องที่จังหวัดอื่นๆภายในประเทศ เพื่อสามารถนำผลที่ได้รับมาเปรียบเทียบ เพื่อพัฒนาองค์กรและให้ได้ประโยชน์และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึงต่อความต้องการ